

Fördjupad grundläggande granskning av förbundets ekonomiska förvaltning

Direktionen

Lapplands kommunalförbund

Februari 2024

*Michaela Nyman - certifierad kommunal revisor
Jonathan Melkko - revisionskonsult
Bo Rehnberg - certifierad kommunal revisor,
kvalitetssäkrare*



Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Utövar och vidtar direktionen en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden?	Gul	Direktionens styrning, kontroll och åtgärder inom området har delvis varit tillräcklig under granskningsperioden.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till förbundsdirektionen:

- Fastställ samtliga budgetdelar som anges i lag.

Inledning

Bakgrund

Förbundsdirektionen, i sin roll som förbundsstyrelse, ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med tilldelade uppdrag, lagar och föreskrifter.

För att fullgöra uppdraget måste direktionen bygga upp system och verktyg för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Revisorerna har i såväl granskning av delårsrapport samt årsredovisning 2023 funnit att förbundets ekonomiska förvaltning i vissa delar brister då bl.a. styrningen avseende god ekonomisk hushållning inte upprättats i enlighet med lagens krav. En bristande styrning inom området riskerar leda till bristande möjlighet för styrning och kontroll och verksamhet och ekonomi, samt kan även leda till förtroendeskada över förbundsdirektionens fullgörande av sitt uppdrag.

Revisionsobjektet i denna granskning är förbundsdirektionen i sin roll som förbundsstyrelse.

Syfte och revisionsfrågor

Revisorernas uppdrag regleras i kommunallagen kapitel 9 och 12. Syftet med den granskningen är att ge förbundets revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras:

Har förbundsdirektionens ekonomiska förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt?

Granskningen omfattar följande områden:

1. Ekonomisk förvaltning

Inledning

Metod

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys samt sakgranskning.

Rapporten är kvalitetssäkrad av Bo Rehnberg, PwC, i enlighet med PwC:s interna riktlinjer för kvalitetssäkring.

Avgränsning

I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2024. I övrigt se “syfte och revisionsfrågor”. Respektive granskningsområde bedöms med hjälp av signalsystem: grön (tillräckligt), gul (delvis), röd (otillräckligt) eller grå (går ej att bedöma).

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av kommunallagen 9:6, 11:1, 11:6 samt Förbundsordningen. I övrigt se “syfte och revisionsfrågor”.

Granskningsiakttagelser: ekonomisk förvaltning

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Riktlinjer	a) Har direktionen fastställt riktlinjer för god ekonomisk hushållning?	Grön	Enligt KL 11:1 ska fullmäktige (läs direktionen) besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning (GEH) för kommunen (läs förbundet). Direktionen har 2024-04-24 § 26 antagit "Vision, övergripande mål och finansiella mål 2024-2027" där riktlinjer för GEH framgår.
2. Budget	a) Innehåller direktionens budget de budgetdelar som anges i lag?	Gul	Budget är inte helt förenlig med lag. Budget ska innehålla följande delar: -resultatbudget = Har inte fastställts av direktionen. -balansbudget = Har inte fastställts av direktionen. -investeringsbudget = Har fastställts av direktionen. -kassaflödesbudget = Finns ej i budget. Har inte fastställts av direktionen. -driftbudget = Har fastställts av direktionen. I delårsrapport finns även spår av resultatbudget och balansbudget. Detta indikerar på att dessa har tagits fram, men på verksamhetsnivå. Direktionen bör säkerställa att samtliga budgetdelar fastställs av direktionen.
	b) Innehåller direktionens budget mål för god ekonomisk hushållning?	Gul	Enligt KL 11:1 framgår att "Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§." Vidare anges under KL 11:6 2 st att "Budgeten ska även innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. I planen ska det anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning." Förbundets budget innehåller endast siffror och inga mål för GEH. Däremot finns styrdokumentet "Vision, ledord och övergripande mål LKF 2024-2027" som är övergripande och omfattar förbundet som helhet. Vi ser det inte som en brist att budget och plan för verksamhet är upprättat i två separata dokument. Lagstiftarens ambition med att det i budget även ska innehålla en plan för verksamheten är att verksamhet ska utföras i relation till ekonomin och vice versa. Visionsdokument (plan för verksamhet) för år 2024 fastställdes i april 2024, medan budget för år 2024 fastställdes i april 2023, dvs. ett års skillnad. Budget och plan för verksamhet har inte på ett tydligt sätt fastställts i samspel.

Granskningsiakttagelser: ekonomisk förvaltning

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
3. Mål och budgeterat resultat	a) Omfattar mål för god ekonomisk hushållning den samlade förbundsverksamheten?	Grön	De mål som återfinns i styrdokumentet "Vision, ledord och övergripande mål LKF 2024-2027" är förbundsövergripande i sin karaktär och omfattar således den samlade förbundsverksamheten.
	b) Är budgeterat resultat för planperioden förenligt med lagstadgat balanskrav?	Grå	Lagstadgat balanskrav innebär att i normalfallet ska intäkterna överstiga kostnaderna. Förbundet har vid årets början inga tidigare underskott att återställa. Budgeterat resultat: 2024: Resultatbudget har inte fastställts av direktionen. 2025: Resultatbudget har inte fastställts av direktionen. 2026: Resultatbudget har inte fastställts av direktionen. Vi kan inte bedöma huruvida budgeterat resultat för planperioden är förenligt med lagstadgat balanskrav då direktionen inte fastställt resultatbudget.

Granskningsiakttagelser: ekonomisk förvaltning

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
3. Mål och budgeterat resultat	c) Är budgeterat resultat för planperioden förenligt med finansiella mål?	Grå	Direktionen har inte fastställt resultatbudget för planperioden. Således kan vi inte bedöma huruvida budgeterat resultat är förenligt med finansiella mål.
4. Tidsplan	a) Har direktionen upprättat budget i enlighet med förbundsordningen?	Grön	Enligt KL 9:6 p. 13 ska det i förbundsordningen anges riktlinjer om förbundets budgetprocess. Av förbundsordningen framgår att budgetförslag för kommunalförbundet skall fastställas av direktionen senast vid maj månads utgång året före budgetåret. Förslaget skall därefter snarast överlämnas till förbundsmedlemmarna för erforderliga beslut. När budgeten har fastställts av respektive kommunfullmäktige fastställer förbundsdirektionen storleken på bidragen som medlemmarna skall erlagga till förbundet. Direktionen har, 2024-04-24 § 21, beslutat om att överlämna budget för år 2025 till medlemskommunerna för erforderliga beslut. Av protokoll framgår inte att direktionen formellt fastställde budgetförslaget vid detta tillfälle. Istället uppdrogs förbundsdirektören att ta fram effektiviseringsförslag. Direktionen har behandlat budget 2025, 2024-12-04 § 69, och valde att lämna ärendet utan beslut till sitt sammanträde 2024-12-19. Direktionen har 2024-12-19 § 80 godkänt budget för LKF 2025 samt planbudget 2026-27 samt fastställt storlek på bidrag från medlemskommunerna. Budgetprocessen har i stort skett i enlighet med förbundsordningen. Den avvikelse som noteras är att direktionen formellt inte fastställde budgetförslag innan maj månad. I övrigt har budgetförslag upprättats i enlighet med förbundsordningen.

Michaela Nyman

Uppdragsledare

pwc.se

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Lapplands kommunalförbunds förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2024-04-18. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.